

*Massa-executie
verkapt als
volksgezondheid*

Jan Bauwens, Serskamp, 2024

1.

Reeds de Helleense filosoof Plato die leefde van 427 tot 347 A.X. beschouwde de zintuiglijke wereld als slechts een schaduwbeeld van de ware werkelijkheid, de ideeënwereld, waar wij de toegang toe hebben via de zintuiglijke wereld. Die gedachte duikt ook in vele andere culturen op: in het hindoeïsme alsook in het boeddhisme spreekt men over de zintuiglijke wereld als over het maya, de sluier van de begoocheling, die de waarheid verbergt. De gehele middeleeuwse wijsbegeerte is doordrongen van de idee dat de goddelijke werkelijkheid verborgen blijft maar dat wij er de toegang toe hebben via drie kanalen, met name de natuur, de heilige schrift en de ziel. De hedendaagse wetenschap verschilt hierin niet van deze wijsgerige inzichten, al is zij wel een beetje agressiever: zij gelooft dat de mens in staat is om via experimenten de realiteit te dwingen zijn ware gelaat te tonen; op die manier tracht de wetenschapper de natuur naar zijn hand te zetten of aan zich te onderwerpen, waardoor hij zichzelf eigenlijk een goddelijke status probeert toe te kennen. In feite streeft de mens ook in de theologische en in de filosofische kennis die goddelijke status na omdat kennis sowieso gericht is op het objectiveren en derhalve op het beheersen of het bezitten van de werkelijkheid. Maar dat hij er op die manier meteen buiten valt, wijst op het uiteindelijk oneigenlijke van

de kennis maar dat is dan al een heel ander paar mouwen. De boodschap luidt dat wij vanuit ons armzalig leven niet moeten wanhopen omdat hetgeen wij zien, slechts een verpakking van de dingen is: wij moeten leren de verpakking open te maken en er de ware dingen uit te halen zoals men doet met een cadeautje. De taak van de filosofie maar ook die van de wetenschappen, waarvan zij de moeder is, bestaat derhalve in de ontsluiting van de waarheid. Bij Plato heet het in de wijsbegeerte van Socrates de 'maieutiek' of de 'verloskunde': het naar buiten brengen van de waarheid die al in de ziel aanwezig is, middels het gesprek dat licht werpt op de dingen welke anders in duisternis gehuld blijven. Heidegger, die de Griekse wijsbegeerte zeer genegen was, wijst daar op en noemt dit de taak van de filosoof: de dingen ontsluiten, ze van hun sluier ontdoen en ze aan het licht te brengen.

Maar die wijsgerige activiteit werd reeds Socrates alles behalve in dank afgenomen: hij werd erom gehaat en wel in die mate dat men hem valselijk beschuldigde van allerlei kwaad teneinde hem te kunnen veroordelen tot de dood - in het Athene van die tijd werd hij veroordeeld tot het drinken van de gifbeker. Hetzelfde gebeurde doorheen de geschiedenis met een hele reeks van mensen die zich tot doel hadden gesteld om de wereld te verheffen door het aan het licht brengen van de waarheid. De

wereld immers blijkt van geen licht te willen weten, hij blijft liever in de duisternis verzonken omdat het donker als geen ander in staat is om het kwaad dat in de wereld welig tiert, verborgen te houden.

En die activiteit van het *verbergen* van de waarheid, geheel tegengesteld aan het 'ontbergen' ervan in de wijsbegeerte, kennen wij genoegzaam als het liegen en bedriegen in hun vele vormen: de voorwendsels die de eigenlijke beweegredenen versluieren in de middeldoelomkeringen, de verkappingen, de maskerades, de verschoningen en de excuses, de ad-hocredeneringen, de opsmuk en de mascara, het verbergen, verhelen, verhullen, versluieren, verduisteren en verdonkeremen. En een vandaag wel heel vernuftige techniek waarmee de wereld zijn kwaad kan wegsteken, is de projectie, ons bekend uit de psychologie.

Met een zekere vorm van projectie wordt het immers niet alleen mogelijk om van het slachtoffer de dader te maken maar tevens gaat het kwaad er uitzien als een goed. En dat is heden hier te lande maar ook wereldwijd aan de orde in de tactiek die andermaal wordt opgezet om massamoord te kunnen plegen op onschuldigen waarbij men het tevens zo laat uitschijnen dat zij er zelf om vragen omdat dit voor hen het beste zou zijn wat hun ook maar kon overkomen. Een gruwel die geschiedt in het volle licht, op klaarlichte dag en onbeschaamd, naar het

voorbeeld van De Verborgene Brief van Edgar Allan Poe. Uitgerekend dat voltrekt zich heden andermaal met de installatie in het volksgezondheidsbeleid van een euthanasieprogramma bestemd voor het 'ter hulp komen' van alle burgers die niet of niet langer in staat zijn om het gouden kalf te spekken.

2.

Drie punten.

Punt één. George Orwell heeft ons met zijn dystopische roman *1984* geleerd dat men macht heeft over iemand als men iemand kan doen liegen: macht is het vermogen om iemand te doen belijden dat één opgeteld bij één gelijk is aan drie - wat in feite betekent dat macht het vermogen is om iemand te verbieden om de waarheid te spreken.

Er zijn voorbeelden bij de vleet van wat dat concreet inhoudt en de meest bekende dateren uit een nog niet zo ver verleden, met name uit de hoogdagen van de katholieke kerk die geduurd hebben tot in de jaren zestig en zeventig van de twintigste eeuw, een tijdperk waarvan zowat de helft van de huidige Belgen nog getuige zijn geweest - alleen de generatie van de hoogbejaarden heeft nog de hellepreken gekend, de aflaten en het 'belezen' van de zieken. Het machtsinstrument dat de kerk is, was in staat (maar dat komt gebeurlijk terug) om mensen dingen te doen belijden die kant noch wal raken, meer bepaald in de

geloofsbelijdenis. Met zijn gezond verstand is principieel elke mens in staat om ook klaar en duidelijk in te zien dat de beleden geloofsartikelen helemaal niet waar kunnen zijn, bijvoorbeeld omdat zij vloeken met de wetten van de natuur. Niettemin haalde destijds niemand die bij zijn hoofd was het in zijn hoofd om de inhoud van de religie in twijfel te trekken: de paus was (en is nog steeds) de zelfverklaarde plaatsvervanger van god op aarde en wat met pauselijk gezag verkondigd werd, was de waarheid; wat de traditie leerde, moest gevolgd worden; aan hetgeen in de bijbel stond, kon niet getornd worden.

Punt twee. Men heeft macht als men mensen kan doen liegen maar nog meer macht heeft men als men mensen er kan toe brengen om anderen te vermoorden.

Dat is trouwens wat dictators, maffioso en nog andere bandieten doen wanneer zij vertrouwelingen willen rekruteren: moordenaars maken promotie want moord is de ultieme test van trouw en van gehoorzaamheid die overigens tot in de tijd van Abraham moest worden afgelegd door alle gelovige vaders en wel op *goddelijk* bevel: Jahweh eiste het leven op van elke eerstgeboren zoon die dus door zijn vader geslacht moest worden en op een brandaltaar geofferd.

Punt drie. Men heeft iemand in zijn macht als men

hem kan doen liegen, nog meer macht heeft men als men iemand kan doen moorden maar ongeëvenaard veel macht heeft men als men iemand zichzelf om het leven kan doen brengen.

Men zou niet verwachten dat dit ook echt mogelijk is maar dit is bijvoorbeeld het geval telkenmale iemand dood gepest wordt en onderzoek toont aan dat deze vorm van machtswellust veel vaker voorkomt dan wij bereid zijn te geloven. Het leeuwendeel van de zelfmoorden moeten, zoals onderzoek steeds overtuigender aantoont, in die context worden verklaard.

Om nu iemand zo ver te brengen dat hij zichzelf van het leven beneemt, moet men uiteraard eerst die ander kunnen laten geloven dat hij dat zelf ook wil. Zoals bijvoorbeeld ook de machtsinstelling van de kerk de ander moet kunnen laten belijden dat hij gelooft dat elk kind geboren wordt als een kind van de duivel. Of zoals men de frontsoldaat moet kunnen laten geloven dat degene die hij moet vermoorden, 'de vijand' is. Het toppunt van macht manifesteert zich waar men een grote menigte daarvan kan overtuigen dat het voor hen beter is dat zij dood zijn en begraven, zodat zij overgaan tot het ombrengen van zichzelf. (Trouwens ook het beliegen van zichzelf is in dezer van de partij om redenen die hierna duidelijk moeten worden.) De hele tactiek geschiedt middels projectie en wel als volgt.

In twee woorden gaat het hierom dat (overeenkomstig de wet dat de mens een wolf is voor zijn medemens) een zekere categorie van mensen door een andere groep verwenst wordt: de laatst genoemden willen de eerstgenoemden ombrengen. Maar de wet verbiedt en bestraft moord en opdat het snode plan zich zou kunnen voltrekken, dient een activiteit in het leven geroepen te worden die allerm minst als moord bestempeld kan worden (en die er nog het liefst als hulp uitziet) maar die niettemin resulteert in de dood van de geviseerden.

Wat bedoeld wordt, is een voorwendsel waarachter zich de ware toedracht van de handelingen in kwestie verbergt. Het is de tactiek die wordt beoefend door elke commercant en die vereist wordt door de huidige economie op straffe van het faillissement van de betrokken commerce.

Met de opkomst van de aanbidding van het gouden kalf, werd dat huzarenstukje gerealiseerd door een bezittende klasse, een elite, die het geld invoerde en het dan verdeelde onder de eigen klasse terwijl de lagere klasse ermee gechanteerd werd van zodra alles tot koopwaar werd gemaakt. Mensen van de lagere klasse werden in de waan gebracht dat het geldwezen de orde en de rechtvaardigheid zou dienen maar in feite werden zij middels de geldhandel (als mens) uitgeschakeld of herleid tot slaven.

Sociale hervormingen hebben die methode in zekere zin gefnuikt zodat nu en dan oorlogen nodig waren om het doel te bereiken dat voordien met de economie werd beoogd. Nu de verdere emancipatie van het volk ervoor gezorgd heeft dat ook de bereidheid van de mensen om aan een front elkaar te gaan ombrengen, flink geslonken is, wordt uitgekeken naar weer andere methoden waarmee massa's gedecimeerd kunnen worden zonder dat ook maar iemand (behalve de elite die het plan voltrekt) in de gaten kan krijgen wat er aan de hand is en beschuldigd zou kunnen worden van genocide.

De geschiedenis toont ons ook tal van voorbeelden van die verkapte moorddadige activiteiten en de meest voor de hand liggende en ook de bekendste (maar zeker niet de enige gebeurtenissen van die soort) zijn de holocaust onder de nazi's in de jaren voor en tijdens de Tweede Wereldoorlog, in Duitsland en in de door de nazi's ingelijfde gebieden in de rest van Europa alsook de zich door de jaren heen en door een gesofisticeerde omerta beschermde, zich alom voltrekkende massamoord op ongeboren kinderen.

De moord op zes miljoen joden kon zich voltrekken nadat het volk als zodanig werd ontmenselijkt en gedemoniseerd want zoals vaker gebeurt, wordt moord maar ook massamoord voorafgegaan door karaktermoord. De praktijk van abortus provocatus wordt verantwoord op grond van precies dezelfde

argumentatie: ongeborenen zijn nog geen mensen want pas het burgerschap introduceert het mens-zijn dat immers een politieke constructie is, althans voor wie niet in een god geloven. Derhalve hebben ongeborenen geen rechten, zoals Europese rechters oordelen.

Zwakkelingen worden uiteraard ook zonder een holocaust vermalen onder de pletwals van de kapitalistische economie, de pikorde en allerlei vormen van sociale druk maar bij tijden moet een tandje worden bijgestoken en vinden letterlijk ongeziene genociden plaats.

Het recht op abortus kan zich handhaven middels de gruwel van het recht van de sterkste, dat gelijk is aan de wetteloosheid: het recht van ongeboren kinderen, op welke manier zij ook verwekt zijn en ongeacht door wie zij al dan niet gewenst worden, komt in de hele discussie niet aan bod terwijl het gaat om een massa van onschuldige slachtoffers die met de hele politieke heisa rond de manier waarop zij in de wereld zijn beland, helemaal niets te maken hebben.

De genocide op de joden onder de nazi's werd voorgesteld als een zuivering, een ware 'gezondmaking' van de bevolking of een volksgezondheidsbeleid. Voor het gezond maken van het volk moesten weliswaar onderdelen van de bevolking worden omgebracht maar het doel wettigde

de middelen omdat het alternatief, naar men geloofde, de totale ondergang van het volk zou zijn. De ingreep was hard maar noodzakelijk en uiteindelijk ook goed, en wel omdat men geloofde dat zich anders een catastrofe zou voltrekken.

En let hier op het gebruik van de term 'geloof': het geloof dat zich een catastrofe zou voltrekken als men alles liet begaan, werd erin gedramd met een bijzondere ideologie, een heuse rassenleer, waarmee het volk gehersenspoeld werd en feitelijk veroordeeld om in te stemmen met de moordpartijen of om tenminste de andere kant op te kijken waar zij ook maar vermoed konden worden.

Het onderzoek van Abram de Swaan indachtig, herinneren we ons tevens dat in dergelijke preciaire omstandigheden mensen zich verdacht maken en zelf bij de slachtoffers dreigen te belanden van zodra zij kritiek uiten op de gang van zaken: de nazipropaganda voltrok zich onder meer in cinemazalen gevuld met medici aan wie de rassenleer verkondigd werd alsook de zogenaamde 'Endlösung' voor het Jodenvraagstuk, terwijl in de zijgangen van de zaal militairen in uniform ijsbeerden met het geweer in de aanslag. Het bleef muisstil en de propagandafilm werd door eenstemmig applaus gevolgd. Onder de geleerden die toekeken en die allen de eed van Hippocrates hadden afgelegd (waarvan de eerste belofte luidt dat men zijn kennis niet zal aanwenden om aan anderen schade toe

te brengen) was er niet één die het in zijn hoofd haalde om te protesteren tegen wat een 'voorstel' was tot medewerking aan wat de geschiedenis heeft geboekstaafd als een van de meest gruwelijke massamoordpartijen ooit.

En kijk, het is nog altijd eender.

Projectie werkt in dit geval als volgt: men wil de ander dood (en 'de ander' staat hier voor een massa mensen) en derhalve projecteert men zijn wil op de ander en liegt men zichzelf voor dat het de wil van de ander is om dood te gaan. Als men de ander doodt, kan men zichzelf voorliegen dat men hem alleen maar helpt bij het voltrekken van diens eigen wil.

En hierin schuilt dan ook de interne tegenspraak die van euthanasie een praktijk maakt die in feite onmogelijk is: men kan niemand verplichten om een mens om te brengen en derhalve kan men ook aan niemand het recht toekennen om door een ander gedood te worden. Het recht om gedood te worden bestaat niet zonder de plicht tot moord.

Euthanasie is een gedrocht, een spook, een waandenkbeeld dat zijn bestaan te danken heeft aan het onvermogen van de mensen om te verhinderen dat zich nu en dan mensen bereid tonen om, in een wettelijk kader dat vervolging wegens doodslag uitsluit, anderen om te brengen op hun eigen verzoek.

Waar vandaag onder druk van de economie de

vermeende, zwevende wens geuit wordt dat een niet langer rendabele menigte zich bewust zou worden van de verborgen wens om het eigen leven niet langer te rekken en van het recht het te laten beëindigen door naar men dan hoopt voorhanden zijnde beulen, ontwikkelt dit gedrocht zich zowaar zoals een groeiend levend organisme dat, ofschoon het zelf geen recht heeft op bestaan, een enorme mensenmenigte naar het leven staat. Het kaduke voorwendsel dat hier van de partij is, is de bestrijding van leed; het eigenlijke motief is onbestrafte diefstal. Men doet alsof men aan mensen rechten schenkt (het 'recht om niet te lijden') terwijl men hen berooft van het leven en meteen ook van alle rechten (omdat de doden er geen hebben).

3.

“Als u dat juist eens zou willen ondertekenen...”: we kennen het voorstel dat gepaard gaat met het onder onze neus geschoven krijgen van papier én pen en een wijsvinger maakt het ons heel makkelijk: *“Hier, in dit vakje, prachtig, dankuwel...”*, waarna een zucht van verlichting vanwege de - ik schreef bijna: 'de aanrander'. Want, inderdaad, soms vele jaren later krijgt men ter gelegenheid van een of andere als onrecht ervaren beslissing in de rechtbank hetzelfde papier onder de neus geschoven met als tegenwerping op uw teken van onthutsing het commentaar: *“Is dit niet uw handtekening?”* En kom dan maar aandraven

met de uitleg dat u dit in vertrouwen hebt gedaan omdat u dacht... ja, wat dacht u? Want iemand die u iets laat ondertekenen, is iemand die u iets laat zeggen dat hij eigenlijk zelf gezegd heeft; hij wil iets van u en hij dringt u zijn wil op door u te laten verklaren dat u het bent die dit wilt. Hij projecteert zijn wil op u en hij doet dat wel heel nauwgezet, het welbekende Latijnse gezegde indachtig: “*Verba volent, scripta manent.*” Hij probeert zelfs te verhinderen dat u gaat lezen wat er staat op het papier waarvan hij wil dat u het ondertekent; hij laat u heel goed voelen dat u hem pleziert wanneer u hem een signaal geeft van uw blind vertrouwen door onmiddellijk te tekenen zonder acht te slaan op wat er staat. Pas na het afscheid met de verraderlijke handdruk die immers een variant is op de judaskus, begint het met mondjesmaat tot u door te dringen dat u het eigenlijk aan zichzelf verplicht was om het papier in kwestie eerst te lezen of, wanneer u dat alsnog deed, om vragen te stellen over de passages die u niet direct begreep of waarvan u de gevolgen op dat onmiddellijk weggewaaide ogenblik onmogelijk kon overzien. Maar dat deed u niet en nu moet u verder met een onzekerheid die zich op een door het lot bepaalde dag verduidelijkend zal vertalen als het onmiskenbaar afstand gedaan hebben van een recht en tevens van een meestal aanzienlijke som geld.

De dader doet het welbewust maar omdat hij het schuldgevoel dat misdaad meebrengt uit zijn ziel wil

bannen, zorgt hij ervoor dat hij zich zo weinig mogelijk bewust wordt van wat hij deed: hij verdringt zijn daad, duwt hem als het ware kopje onder, dat wil zeggen richting onderbewustzijn, in de hoop dat hij nooit meer boven komt drijven. Waar er een papier mee gemoeid is en een handtekening, moet alles vanzelfsprekend in het bewustzijn komen en weet men heel goed wat men bekokstooft als men iemand doet 'tekenen' maar dan zorgt men er wel voor dat de tijdsduur tussen het maken van de schriftelijke overeenkomst en het uit de mouw komen van de aap, groot genoeg is om het schuldgevoel te kunnen verdoezelen middels de vergetelheid, u kent dat wel: de tand des tijds en ach, het is al zo lang geleden, zegt men dan: het is begot verjaard en wat zat daar nu precies achter, zegt u? Het is toch uw naam die hier onder staat? Dan is het uw eigenste verklaring! U zegt dat ik dit heb verklaard? Waarom staat uw naam er dan onder en niet de mijne? Ik heb u bedrogen, zegt u? Maar u kunt toch lezen, mijn beste meneer? U hebt getekend zonder het te lezen, zegt u? Tja, dat is op zijn zachtst gezegd heel vreemd, meneer: ik raad u aan eens een hersendokter te raadplegen...

Louter juridisch gezien heeft de 'aanrander', zoals we hem hadden willen noemen, gelijk en als de zaak voor een rechter verschijnt, zal hij dat gelijk wellicht ook krijgen: er is niets onredelijk aan de eis om een som geld te innen als de tegenpartij een schuldbewijs

ondertekend heeft. Alleen is het zo dat het leven zich niet voltrekt middels juridische, logische of redelijke afspraken maar veeleer in een sfeer van zaken zoals trouw, ontrouw en verleiding waarbij het slachtoffer van de verleider vaak iemand is die best verleid wil worden, bijvoorbeeld omdat hij in het geveel wil komen van degene die hem een peer poogt te stoven. “Als u dat juist eens wil 'tekenen'?” En men wil die vriendelijke vraag niet abrupt beantwoorden met een weigering omdat men de ander niet wil beledigen door hem verdacht te maken, men vertrouwt hem gewoon en via die weg krijgt men op een keer het onvriendelijke bezoek van de deurwaarder die uw meubels op de stoep plaatst waar ze dan openbaar worden verkocht, zodat de mensen zeggen: “Wat heeft die uitgespookt?”, waarna zij u gaan mijden als de pest. En u telt niet meer mee, zo simpel is dat, waarde heer.

Dit alles om maar te zeggen dat de regelingen die getroffen worden om een mens - en in dit geval een hele menigte - iets te ontnemen - en in dit geval is de buit het leven van de betrokkenen - weliswaar juridisch gezien correct verlopen maar in feite producten zijn van de kunst van het liegen, die bedrogenen achterlaten en dat zijn in het onderhavige geval niets anders dan een enorme massa lijken. Of hebben wij dan ergens iets over het hoofd gezien?

Macht is meetbaar als het vermogen om anderen te doen liegen en meer macht als het vermogen om anderen te doen moorden maar de hoogste macht manifesteert zich waar men mensen zichzelf kan doen ombrengen. Dat is het geval met de installatie in het volksgezondheidsbeleid van een heus euthanasieprogramma: mensen worden massaal omgebracht onder het voorwendsel dat men hen helpt om zichzelf om te brengen en zij willen zichzelf ombrengen om een einde te maken aan een zogenaamd zinloos voortbestaan: “*Men moet het leven niet nodeloos rekken*”, zo zeggen het de 'vooraanstaanden' in samenspraak met hun 'experten'.

Het betreft daarbij niet toevallig de categorie van mensen die economisch niet langer rendabel zijn en het punt is nu precies dat het leed van deze mensen wordt veroorzaakt door het besef niet langer nuttig te zijn, terwijl de kapitalistische moraal zin vereenzelvigd met nut - althans voor de zogenaamde 'werkmensen'. De gang van zaken is derhalve de volgende.

Eerst wordt aan de (werk)mensen geleerd dat de zin van hun leven bestaat in hun nut en zij worden daarvan ook overtuigd middels sanctionering, die een vorm van africhting is: wie werken, ontvangen loon en wie niet werken, moeten loon derven en zij zullen lijden. Wanneer deze brave mensen zich niet langer nuttig kunnen maken, ervaren zij derhalve geen zin meer en nog meer dan dat: zij voelen zich tot last en

dat is als het ware een 'negatief nut'. De ervaring van zinloosheid doet hen uiteraard lijden en dat lijden kan vanzelfsprekend alleen nog beëindigd worden door het beëindigen van hun leven zelf.

Uiteraard is een wereld waarin *een zekere klasse van mensen* pas zin ervaren als zij (economisch) nuttig zijn, een wereld waarin die mensen geen doel op zich zijn: het gaat dus om die mensen die niet voor zichzelf leven en die geloven dat zij, eenmaal nutteloos geworden, alleen nog anderen tot last kunnen zijn. Het is hen zo aangeleerd en zij weten niet dat dit niet de moraal is van iedereen: zij hebben geen weet van andere klassen van mensen, namelijk mensen die het normaal vinden dat zij anderen in hun dienst hebben en die er zelf niet aan denken om anderen van dienst te zijn.

Onderzoek toont aan dat zwarten door de eeuwen heen danig geïndoctrineerd zijn dat hun kinderen de vraag wie van beide de besten zijn, de blanken of de zwarten, spontaan beantwoorden in hun eigen nadeel. Zij beseffen niet dat zij evenwaardig zijn aan de blanken en dat hun minderwaardigheid hun aangepraat is, of beter: *aangedaan*, meer bepaald middels verdrukking en slavernij. Op dezelfde manier beseffen werkmensen niet dat zij behalve van nut voor anderen, ook nog zelf mens zijn zonder die anderen, die er niet aan denken om op hun beurt hen van dienst te zijn.

Werkmensen beseffen nauwelijks dat leven meer is dan alleen maar werken en dat eenmaal zij met werken hebben opgehouden, zij best nog verder kunnen leven zonder zich daarbij schuldig te moeten voelen. Maar voor dat schuldgevoel zorgt uiteraard de wet der gewoonte. Ondanks het feit dat zij levenslang bijgedragen hebben tot de opbouw van het pensioen en dat zij derhalve helemaal geen schuldgevoelens hoeven te koesteren, blijkt de nuttigheidsmoraal zo diep in hun ziel geworteld dat zij er weliswaar niet zelf gaan om vragen om hun leven te beëindigen maar dat zij het er dan toch mee eens kunnen worden wanneer over hen geoordeeld wordt dat ze eigenlijk al lang genoeg geleefd hebben, dat het voor iedereen zo wel niet is, en dat zij anderen tenslotte alleen nog maar tot last zijn.

Het pensioen wordt weliswaar betaald door een staatskas maar de rusthuizen waarin de ouderlingen worden opgesloten, hangen steeds meer af van de plaatselijke OCMW en zoals iedereen weet, zitten deze commissies in de rode cijfers en zo gaan de gemeenten er stilaan toe neigen om de naaste familie van de ouderlingen aan te spreken met betrekking tot de kosten van het levensonderhoud van hun ouders en grootouders. De reactie van een steeds egoïstischer wordende bevolking laat zich raden en het hele gedoe zal resulteren in de uitvinding en het goedpraten van allerlei voorwendsels om de levensbeëindiging van de

senioren te kunnen faciliteren. Dat alles is vandaag reeds volop aan de gang en het blijkt niet eens zo moeilijk, in de eerste plaats omdat de klasse van mensen waar het om gaat, ervan overtuigd zijn dat zij hun leven danken aan hun nut.

5.

Jenseits von Gut und Böse. Vorspiel einer Philosophie der Zukunft uit 1886 en *Zur Genealogie der Moral* uit 1887 zijn een belangrijke kritiek van de Duitse filosoof Friedrich Wilhelm Nietzsche op de Joods-christelijke moraal waarin wordt aangetoond hoe morele begrippen door toeval en ook geleidelijk werden gevormd en hoe aldus de oorsprong van het 'redelijke' alles behalve redelijk is. Nietzsche onderscheidt de herenmoraal met als centrale waarden adeldom en trots en dus overheersing en onderdrukking en de reactie daarop, vooral in het jodendom en het christendom, namelijk de slavenmoraal die de gehoorzaamheid predikt met het oog op overleven.

De gehoorzaamheidsmoraal frustreert en kweekt haat- en wraakgevoelens die resulteren in de wreedheid en de sluwheid van vooral de priesters van deze religies: zij zijn meesters geworden die met de slavenmoraal waarin zij zelf helemaal niet geloven, wraak nemen en het volk onder de knoet houden.

Het is nu deze slavenmoraal waardoor het volk is gaan

geloven dat het leeft om in gehoorzaamheid en nederigheid zijn meesters te dienen, welke er voor zorgt dat het succes van het massaeuthanasieprogramma, dat wordt voorgesteld als een zaak van volksgezondheid, verzekerd is. Het kost de heersende klasse met andere woorden niet zoveel moeite om het volk daarvan te overtuigen dat een leven dat niet langer nuttig is, een leven is dat “*nodeloos gerekt wordt*”, zoals zij dat nu ook letterlijk en geheel schaamtevrij in de Poe-eske 'verborgenheid van de openbaarheid'¹ uitdrukken.

Uiteraard blijven mensen zich er wel van bewust dat, zoals de term 'euthanasie' het zelf zegt, het als 'goed' voorgestelde levenseinde waartoe zij gedreven worden, de grootst denkbare gruwel verkapt, welke de dood tenslotte voor alle levenden is. Edoch, net zoals de gefrustreerde priesters die zich in rancune wreken door het volk te onderdrukken, worden nu ook de jongere generaties daartoe verleid waar zij het in de mot krijgen dat de ouderen naar de slachtbank worden geleid en zij gaan prompt meewerken aan de druk die de heersende klasse op de oudjes uitoefent om met hun eigen veroordeling in te stemmen.

In de absurde waan dat zij zelf nooit oud zullen worden, bezwijken de jongere generaties nu ook nog voor een andere druk: zij gaan (uiteraard voor een zeer

¹ In *De gestolen brief* beschrijft E.A. Poe hoe de beste plaats om iets onvindbaar te maken, het volle daglicht is, waar het verborgene immers geen argwaan wekt.

korte termijn) prompt de kant kiezen van hun overheersers en zij zetten zich op laffe wijze tegen de ouderen af; zij sussen het eigen geweten met allerlei argumenten die de senioren nog dat extra duwtje geven dat hen volkomen weerloos maakt tegen een lot dat voor hen werd geregeld en waarvan zij zich al te laat de ernst realiseren, zoals menigeen doet wanneer hij ontdekt met een of ander door hem ondertekend contract bij den bok gezet te zijn.

Wij weten allen tot welk een altruïsme ouders in staat zijn en ook hier verschonen zij, alle wreedheid ten spijt, sowieso voor zichzelf wat hun kinderen aldus met hen uitspoken. Dat zij zodoende de massa-executie van de heersende klasse (*“Krieg und Leichen, die letzte Hoffnung der Reichen”*²) in de kaart spelen, ligt dan al ver buiten hun vizier. De overheersers hebben het over het *recht* van ouderen om te sterven als zij dat *willen*, maar hier is allang geen sprake meer van wil en in geen geval van gerechtigheid, zodat een mensdom dat dit toelaat en promoot, niets anders is dan een heuse roversbende, zoals anderhalf millennium geleden reeds Augustinus van Hippo heeft opgemerkt: *“Remota iustitia quid sunt regna nisi magna latrocinia”* (*“Zonder gerechtigheid, wat zijn naties anders dan grote roversbenden?”*)³

2 John Heartfield maakte onder deze titel een collage waarop te zien is hoe een bloedhond met medailles en met hoge hoed over de lijken op een slagveld wandelt.

3 Aurelius Augustinus, *De Civitate Dei*, IV, 4.

6. De droom van volmaaktheid

Nietzsche was een filosoof, geen moralist en hij liet zich derhalve niet uit over de kwestie van goed en kwaad, hij probeerde alleen de oorsprong te verklaren van de moraal die mensen aanhangen. Als Hitler Nietzsche als zijn held beschouwde, deed hij dat vanuit de onbeholpenheid van de idolatrie die men meestal bij pubers aantreft als zij hun idool nabootsen omdat ze hem bewonderen en tegelijk benijden want de twee zijn nauwer verwant dan wij willen toegeven. Hitler bouwde zijn 'arendsnest' (cynisch genoeg vandaag een toeristische trekpleister⁴) en achtte zichzelf dan de Nietzsche van het gedicht '*Aus hohen Bergen*' waar 'vriend Zarathustra' hem vereert met een bezoek.⁵

Zarathustra of Zoroaster was een Iraanse profeet die leefde meer dan drie millennia geleden en die op grond van een visioen van de oppergod (Ahura Mazda) predikte dat de zin van het menselijk bestaan ligt in het voeren van de strijd tegen het kwaad (Ahriman) en hij is daarin vrij en derhalve verantwoordelijk.⁶ In Nietzsches *Also sprach Zarathustra* (tevens de titel van een symfonisch gedicht uit 1896 van Richard Strauss) keert Zarathustra terug die de *Übermensch* predikt die hij

4 <https://www.reisroutes.be/blog/beieren/adelaarsnest-berchtesgaden-bezoeken/>

5 Cf.: F. W. Nietzsche, *Jenseits von Gut und Böse: Was ist Vornehm: Aus hohen Bergen (Nachgesang)*.

6 Het heilig boek van het zoroastrisme is de Avesta. De profeet werd in Afghanistan vermoord. De leer telt nog honderdvijftigduizend volgelingen in Iran en India.

als volgt typeert: “*De Übermensch staat tot de mens als deze tot de aap.*”⁷ en “*De mens is een koord gespannen tussen de Übermensch en het dier.*”⁸

De *Übermensch* staat op zichzelf en overtreft als zodanig de kuddemens maar hij is tevens de 'godmens'. Nietzsche schildert hem af als een nar die vanuit een heldhaftige extase zijn leven schenkt. “*En dit is de grote middag: als de mens staat op het midden van zijn baan tussen dier en Uebermensch en als hij zijn weg ten avond viert als hoogste hoop; want het is de weg tot een nieuwe morgen. Dan zal de ondergaande zelf zich zegenen, dat hij overgaande is en de zon van zijn inzicht zal hem in de noen staan. “Dood zijn alle goden: nu willen wij, dat de Uebermensch leve” – dit zij eenmaal in de hoogste noen onze laatste wil! - Aldus sprak Zarathustra.*”⁹ De zin uit Nietzsches boek van 1883 verwijst naar de slotverzen uit het lied *Mut* in *Die Winterreise* (vaak omschreven als een zoektocht van de eenzame mens naar zichzelf) van Wilhelm Müller (1794-1824) (die een bewonderaar was van Lord Byron met zijn *Don Juan* (1819-1824)) en op toon gezet in de beroemde liedcyclus *Winterreise* van Franz Schubert (1797-1828): “*Will kein Gott auf Erden sein,/Sind wir selber Götter.*”¹⁰

7 F.W. Nietzsche, *Also sprach Zarathustra*,

8 F.W. Nietzsche, *Also sprach Zarathustra*,

9 Friedrich Nietzsche, *Aldus sprach Zarathustra. Een boek voor allen en voor niemand*. Wereldbibliotheek Amsterdam 2021 (39ste druk) in een vertaling van dr. P. Endt en H. Marsman, pag. 73.

10 De oorspronkelijke tekst van het gedicht *Mut* luidt als volgt “*Fliegt der Schnee mir in's Gesicht,/Schüttl' ich ihn herunter./Wenn mein Herz im Busen spricht,/Sing' ich hell und munter.//Höre nicht, was es mir sagt,/Habe keine*

Met Friedrich Nietzsche, Wilhelm Müller, Lord Byron, Franz Schubert en Richard Strauss bevindt men zich nota bene in het tijdperk van de romantiek dat gekenmerkt wordt door subjectivisme, emotie en verbeelding, in Wikipedia kernachtig omschreven als volgt: *“De naam romantiek is ontleend aan de middeleeuwse romances - verhalen waarin feilbare mensen de droom van volmaaktheid najagen.”*¹¹

In de uitwassen van de romantiek vindt men derhalve het najagen van het onmogelijke, de *hubris* of de overmoed, uitmondend in de zelfvergoddelijking, de grootheidswaan, de brutaliteit en de onbeschaamdheid. Ziedaar de megalomanie van niet alleen de overtijdse puber maar tevens de overjaarse romantieker Adolf Hitler, die niet de Nietzscheaanse held is die de massa overstijgt maar wel de verpersoonlijking van het onverstand van de kuddegeest. Het is die verwaandheid, die zelfoverschatting, die brutaliteit en die onbeschaamdheid die men nu terugvindt in de massa en in de politiek van vandaag die de wil van de massa vertegenwoordigt. De huidige volksgezondheidspolitiek is in het spoor van Hitlers 'zuiveringsoperaties' niets minder dan gemene massa-executie.

7. Massa-suicide

Ohren./Fühle nicht, was es mir klagt,/Klagen ist für Toren.//Lustig in die Welt hinein/Gegen Wind und Wetter!/Will kein Gott auf Erden sein,/Sind wir selber Götter.”

¹¹ [https://nl.wikipedia.org/wiki/Romantiek_\(stroming\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Romantiek_(stroming))

“Is een wereld zonder 'mongooltjes' dan geen betere wereld?” Het is de welbekende oratorische vraag van een moraalfilosoof van destijds, een van de zich progressief achtende wegbereiders van de legalisering van euthanasie in België, Etienne Vermeersch. Zijn uitspraak over mensen met het syndroom van Down, die nogal wat kritiek oogstte, staat niet alleen want niet alleen de 'mongooltjes' wenste de professor weg: hij trad ook nog natuurminnaar sir David Attenborough bij in diens mening over de oplossing van de hongersnood,¹² toen hij na de rampzalige aardbeving in Haïti op 12 januari 2010 die zowat vijftigduizend mensenlevens kostte, pleitte voor het steriliseren van de armen en wel als volgt: *“We hebben veel geld opgehaald om te helpen. Maar eigenlijk hadden we beter gezegd dat elke vrouw die zich laat steriliseren 100 of 200 dollar krijgt.”*¹³

Deze malthusianisten, zoals men de volgelingen noemt van Thomas Malthus (1766-1834), de man die vreesde dat de wereld (nog tijdens zijn eigen leven) zou ten onder gaan aan overbevolking en die daarom

12 De volledige paragraaf luidt als volgt: *“Ik zou een belangrijk deel van de ontwikkelingssamenwerking laten uitdelen in premies aan vrouwen die zich laten steriliseren. Neem nu de aardbeving in Haïti. We hebben veel geld opgehaald om te helpen. Maar eigenlijk hadden we beter gezegd dat elke vrouw die zich laat steriliseren 100 of 200 dollar krijgt.”*
<https://www.dailymail.co.uk/news/article-2424129/Sir-David-Attenborough-Sending-food-Africa-solve-famine-barmy.html>

13 <https://www.foodlog.nl/artikel/vlaamse-ethicus-vermeersch-steriliseer-arme-vrouwen/>
Hoofdredacteur (van Foodlog) Dick Veerman: *“Op de vraag van de interviewer van Knack of het opleggen van geboortebeperving aan arme vrouwen niet onethisch is, antwoordt Vermeersch dat geld in ruil voor sterilisatie de hongerproblemen in Afrika kan verzachten terwijl de Afrikanen 'blijkbaar nog niet begrepen hebben' dat hun voedselgebrek minder nijpend zou zijn als ze maar*

pleitte voor de afschaffing van de armenhulp,¹⁴ doelen uiteraard op het uitroeien van de honger, van het mongolisme en van nog andere tekorten, zoals ook Adolf Hitler met zijn euthanasie- en eugeneticaprogramma's doelde op de uitroeiing van (aan bepaalde categorieën van mensen toegeschreven) gebreken. Hitler ging onmiddellijk over tot de liquidatie op industriële schaal van alle mensen die in zijn ogen van de geviseerde gebreken de dragers waren maar dat doen ook de genoemde geleerden van deze tijd waar zij overgaan tot het weigeren van voedselhulp aan mensen met honger en tot het aan hen ontzeggen van het recht op kinderen. Die maatregelen zijn bovendien én wetenschappelijk én ethisch verwerpelijk omdat de al dan niet vermeende overbevolking waarin zij de oorzaak van die plagen zien, in de eerste plaats een zaak is van ecologische voetafdruk: de ecologische voetafdruk van de armen is sowieso aanzienlijk kleiner dan die van de rijken, aan wiens recht op kinderen helemaal niet wordt geraakt (nota bene omdat zij niet arm zijn en derhalve niet zo vatbaar voor lafhartige chantage waaraan de armen feitelijk ten prooi zijn). Een veel aannemelijkere maatregel zou kunnen bestaan in een drastische inperking van consumptie en afvalproductie die voor de kwalen toegeschreven aan de zogenaamde overbevolking verantwoordelijk zijn. We gaan het hier

van kinderen af zouden zien." (Ib.)

14 Zie de hoofdstukken over het afschaffen van de 'armenwetten' in:

<https://web.archive.org/web/20130828222107/http://www.econlib.org/library/Malthus/malPlong.html>

niet hebben over het schromelijke gebrek aan inzicht dat bewindslieden doet beslissen om de natuur een handje te helpen waar zij geloven dat economische argumenten van tel kunnen zijn om ervoor te kiezen zieken laten sterven in plaats van ziekten te genezen of dus door hoogopgeleide artsen simpelweg door beulen te vervangen.

Bovendien zijn armen, gehandicapten en nog andere categorieën van mensen helemaal niet weg te werken, in het bijzonder waar zij producten zijn van het immer onsterfelijke blinde noodlot: gezonde mensen worden nu eenmaal gebrekkig ingevolge onder meer geweld, ongevallen en ouderdom en waar jacht gemaakt wordt op hun gebreken, voelen zij zichzelf ook gevisieerd en ongewenst. Op dit punt valt principieel zelfs niemand uit de boot van minachting en schande en zeker niet waar men, zoals heden het geval is, de hoogbejaarden in het vizier neemt en men over hen spreekt als over mensen zonder nut, lastposten voor anderen én voor zichzelf, mensen die niets goeds meer te verwachten hebben en wiens 'lijden' *“niet nodeloos gerekt moet worden”*: bejaarden zijn geen aparte categorie van mensen; als wij geluk hebben, worden wij allemaal oud en de veroordeling van de oude dag spreekt onze drang naar eeuwig leven tegen.

Geen armen meer en geen mongooltjes, geen homo's en ook geen gehandicapten, geen vreemdelingen, geen te korte of te lange benen, geen onverstandige mensen

meer en ook geen waanzinnigen, geen oudjes meer en zelfs geen stervenden: deze liedjes over een paradijs van menselijke makelij klinken weliswaar welluidend in de oren van velen maar zij zijn de verschrikkelijke kinderen van de droom van volmaaktheid, die gedroomd wordt door een 'elite' van op vlak van moreel bewustzijn minder begaafde lieden: misschien kunnen die het helemaal niet helpen maar zij kunnen wel bijzonder gevaarlijk en moorddadig worden op het ogenblik dat zij gaan beschikken over geld en macht, zoals de geschiedenis laat zien.

Edoch, het punt is verder dat het die lieden niet alleen ontbreekt aan ethisch bewustzijn: omdat ook kennis en wetenschap in wezen een zaak zijn van recht, daar de wetenschappelijke waarheid deze is die eeuwig voor het tribunaal verschijnen moet, ontbreekt het hen tevens aan inzicht en verstand, en dat is nog een heel ander paar mouwen.

8. De ballade van Arie Hop of de consumptie van het eigen lijf

Met dit luchtige gedicht over een nagelbijter die zichzelf opat, zo vaak uit volle borst gezongen in middens van wat aangeschoten studenten, waarschuwt John O'Mill, alias Johan van der Meulen (1915-2005), de toehoorder zich niet te laten verleiden tot de consumptie van het eigen lijf: “wordt nooit uw eigen kannibaal!”, zo luidt in het slotvers de moraal van het

verhaal.

Onder die vrolijkheid wordt al dan niet gewild gewezen op het gevaar van dit tijdperk van het consumptisme dat niet alleen alle dingen maar tevens alle mensen tot hun marktwaarde herleidt nadat zij eerst gedepersonaliseerd werden of tot dingen teruggebracht. Dat gebeurde meer bepaald onder de invloed van een kapitalistische economie die verwant is met het microreductionisme en met de mening dat alles, inclusief het leven en de geest, is opgebouwd uit elementen en derhalve principieel fabriceerbaar en reproduceerbaar of dus goedkoop - een visie voortspruitend uit het zich godgelijk wanen van mensen die de toon willen aangeven in de wetenschappelijke wereld maar die paradoxaal genoeg aldus het leven (en de geest) beschouwen als principieel niet wezenlijk onderscheiden van de (dode) stof en daaruit voortgekomen.

Bovendien verleidt de opkomst van de computer nu menigeen tot het propageren van een heruitgave of een 'updating' van *l'homme machine* van de achttiende-eeuwse arts-filosoof Julien Offray de La Mettrie: de opvatting dat de mens niet wezenlijk verschilt van een machine.

Het is niet alleen zo dat de mens nu dikwijls wordt gezien als slechts een machine, een robot of een computer maar bovendien wordt de computer door

sommigen beschouwd als een potentiële Übermensch, een 'wezen' dat op termijn de mens aan zich zal onderwerpen. Het Turingcriterium dat zegt dat een robot als een mens moet worden beschouwd van zodra die er in de communicatie niet langer op betrupt kan worden geen mens te zijn, wordt verdedigd door wie het verschijnsel van het zelfbewustzijn categoriseren als een kostelijke illusie. Maar die opvatting is oneigenlijk omdat ze abstractie maakt van het niet langer herleidbare wezen van het (zelf)bewustzijn.

Schaakcomputers kunnen menselijke schakers pas verslaan omdat zij door meesterschakers (in samenwerking met informatici) ontworpen werden en er kan nooit meer uit komen dan erin gestopt werd, ook al is het mogelijk om er bijvoorbeeld leerprocessen in te stoppen. Een computer, hoe gesofisticeerd ook, is en blijft een werktuig in handen van mensen en niet het menselijke zelfbewustzijn is een illusie maar wel de aanwezigheid van bewustzijn in de robot.

Paradoxaal genoeg gaat de zelfvergoddelijking van de mens nu eenmaal onvermijdelijk hand in hand met zijn zelfverstoffelijking omdat het meesterschap dat hij nastreeft en het statuut van schepper, van hem eist dat hij samen met al het andere dat hij wil beheersen, ook zelf beheersbaar is.

Dictators streven naar de uitschakeling van het unieke

dat het menselijke is om alleen nog allemaal dezelfde robots of soldaten over te kunnen houden die dan inzetbaar zijn, zowel in economieën als in oorlogen, alsook vervangbaar en dus zonder intrinsieke waarde.

De mens wordt abusievelijk herleid tot zijn soort die beantwoordt aan een vast genenpatroon en de soort als zodanig lijdt geen verlies als een aantal exemplaren verloren gaan. Het liquideren van bejaarden is in die optiek al helemaal geen misdaad meer te noemen en wie van die optiek hun overtuiging hebben gemaakt, geloven dat zij enkel nog alle anderen over de streep te trekken hebben. Hun waan zorgt ervoor dat zij zich evenmin van kwaad bewust zijn als de executeuren van het volksgezondheidsplan van de nazi's van destijds wiens overtuigingen en plichtbewustzijn uitmondde in de holocaust.

De combinatie van de micro-reducionistische kijk op het leven en op de mens en de invloed van een kapitalistische consumenistische economie zorgt er ongetwijfeld voor dat de mensen kunnen beschouwd worden als wezenlijk niet onderscheiden van de dingen: enerzijds zouden mensen tot stof te herleiden zijn waaruit zij dan anderzijds principieel reproduceerbaar zouden zijn of dus niet langer wezenlijk uniek en dus even vervangbaar als massaproducten.

Het zelfbeeld van de mens heeft van de genoemde

ideologische en economische invloeden te lijden omdat zelfbeeld samenhangt met geluk terwijl geluk een zaak is van sociale vergelijking: de mens spiegelt zich aan voorbeelden uit de wereld van de media en de reclame, voorbeelden die tentoon staan in associatie met symbolen van welstand en geluk.

Mede onder de invloed van het veelvuldige gebruik van technologie in onder meer de medische zorg, gaat de mens zich ook steeds vaker spiegelen aan de machine en hij kijkt daar ook hoe langer hoe meer naar op. Het gebruik van implantaten werkt de verwarring van het levende lichaam met de levenloze machine nog meer in de hand. Zoals een versleten auto onbetrouwbaar wordt en daarom moet worden vervangen, zo gaat de mens ook redeneren over het eigen lichaam, waarbij hij over het hoofd ziet dat zijn lichaam niet een bezit van hem is maar dat hij ermee samenvalt. Ten onrechte ervaart hij steeds vaker zijn leven als een te consumeren product waarvan hij afstand kan doen eenmaal het is opgebruikt en daarvan getuigen misleidende uitdrukkingen zoals “uit het leven stappen”. Er schiet immers niemand over om uit het leven te stappen waar het om het eigen leven gaat en vreemd genoeg gaat de genoemde uitdrukking terug op de opvatting dat men van zijn lichaam de eigenaar is en dat men er de beschikking over heeft alsof men er helemaal buiten stond zoals de eigenaar van een auto, een computer of ongeacht welk ander

werktuig. Euthanasie wordt makkelijker ingelepeld in de mate dat de genoemde verwarringen worden gepromoot. Het leven laat zich verleiden tot de dood onder de invloed van een grove doch algemeen geaccepteerde leugen.

9. De slang die zichzelf in de staart bijt

Zij die zeggen dat men het leven niet nodeloos moet rekken, blijken te geloven dat zij zelf de bron zijn van het leven; 'rekken' betekent immers 'langer maken dan het is', waarbij uiteraard verondersteld wordt dat een mens in staat is om zijn leven te verlengen. Op de keper beschouwd kunnen wie zeggen dat men het leven niet nodeloos moet rekken, slechts bedoelen dat men het leven dat aan de gang is, mag beëindigen. Men moet het leven van meneer niet rekken, betekent dan in wezen: men mag meneer vermoorden. Nog anders gezegd, betekent dit dat in dit geval de moordenaar van meneer door niemand zal beschuldigd worden voor zijn daad; hij zal ook niet vervolgd worden of gestraft. Het geval in kwestie wordt dan ook omschreven als een daad die weliswaar het uitzicht heeft van een moord omdat het daarbij onmiskenbaar zo is dat een zekere persoon een ander ombrengt maar de daad zal niet als moord geboekstaafd worden omdat men middels juridische procedures *afspreekt* dat een fictie in de plaats treedt van de realiteit.

Een fictie treedt in de plaats van de realiteit.

Spontaan zal men hier denken aan de nieuwe kleren van de keizer omdat ook daar een fictie in staat blijkt om te verdringen wat men meent te zien: de keizer draagt geen kleren, aldus leren mij mijn ogen maar omdat het nu eenmaal niet hoort om een keizer van zedeloosheid te beschuldigen, moet men wel aannemen dat men zich vergist, dat hetgeen men ziet, onecht is en dat de waarheid datgene is wat beantwoordt aan een afspraak waaraan wij ons ook dienen te houden omdat de wet die ons aan die afspraak bindt, sterker is dan de natuurwet die ervoor zorgt dat onze ogen helemaal geen kleren zien. Verkiezen wij dan niet onszelf een heel klein beetje te beliegen als het alternatief niets minder is dan het schavot?

Bij euthanasie is de realiteit onmiskenbaar deze dat een zeker iemand een ander iemand vermoordt, in dit geval met vergif, maar een afspraak zorgt ervoor dat waar wij met onze eigen ogen kunnen vaststellen dat dit ook effectief gebeurt, wij onszelf krachtens een wet die de natuurwet verdringt, moeten voorliegen dat wat wij met onze eigen ogen zien, helemaal niet het geval is. Ja, wij moeten ertoe komen om te aanvaarden dat onze eigen ogen ons bedriegen en dat wat anderen, die uiteraard met andere ogen kijken, zien wat wij niet kunnen zien, met name dat een zeker iemand een ander helpt bij het voltrekken van zijn wil.

En wat wil die persoon dan? En waarom moet of mag een ander hem daarin bijstaan?

De persoon in kwestie zegt dat hij dood wil en de reden waarom hij dood wil, is naar zijn eigen zeggen het feit dat hij ondraaglijk lijdt. Indien hij niet zou lijden, hij zou ook niet dood willen: hij wil dood omdat hij gelooft dat de dood een einde zal maken aan zijn lijden. In feite wil hij alleen maar een einde maken aan zijn lijden maar omdat hij gelooft dat de dood het enige middel daartoe is, zegt hij dood te willen. En nu moet men zich toch afvragen of het mogelijk is dat de persoon die aldus redeneert, zich soms niet ergens schromelijk vergist, want het is tevens zo dat niet hijzelf de moord zal voltrekken maar wel een derde, en dan nog een vrijwilliger, die echter noch beschuldigd noch vervolgd zal worden of gestraft.

Het is een waarheid als een koe dat moord wordt vergemakkelijkt door het groter maken van de afstand tussen de dader en zijn slachtoffer en op die manier kunnen van achter hun pc militairen vijandige elementen in het vizier nemen en dodelijk treffen alsof het slechts ging om een spannend spel.

Tijdens oorlogen zitten hoge militairen rond een reusachtige tafel met op een landkaart hun legers tegenover die van de vijand in de vorm van tinnen soldaatjes, kanonnen uit plastic of karton, raketten,

vliegtuigen en schepen - al zal dat vandaag een wat moderne versie zijn.

In een vuurpeloton wordt een veroordeelde door elf scherpschutters in het vizier genomen waarvan één - onbekend wie - met losse flodders schiet zodat voor elk van de schutters het vermoeden van onschuld gelden zal.

Een politieke leider die aan een ander land de oorlog verklaart, doet een uitspraak met dramatische gevolgen waarvan geen enkel op hem persoonlijk betrekking heeft.

Een parlement verplicht een massa jonge mensen om naar het front te trekken in de wetenschap dat misschien geen van hen nog levend huiswaarts zal keren en het doet dat op grond van een anonieme stemming waarbij de stemmers zelf helemaal niet persoonlijk betrokken kunnen raken omdat zij zichzelf niet hoeven op te offeren.

Een rechter spreekt een doodvonnis uit en luistert daarbij naar de geluiden van zijn eigen stem om voor de inhoud van zijn woorden op de vlucht te kunnen gaan terwijl degene op wie zijn woorden slaan er niet meer moet aan denken om op de vlucht te slaan: morgen reeds zal hij hangen.

Een minister van verkeer besnoeit inzake veiligheidsmaatregelen voor zwakke weggebruikers omdat hij er niet aan denkt dat ook hijzelf en zijn

dierbaren door die besparingen getroffen kunnen worden.

Een arts spuit een diabetespatiënt van hem in met insuline en begeeft zich dan naar een volgende patiënt voor een spuitje dat zijn leven zal beëindigen; diezelfde avond zal hij in de stedelijke opera een concert bijwonen om zijn zinnen te verzetten.

De afstand tussen dader en slachtoffer wordt dermate groot dat wij het op den duur niet meer in de mot hebben dat de twee onherroepelijk zijn

10. De afgrond

“Wer mit Ungeheuern kämpft, mag zusehn, daß er nicht dabei zum Ungeheuer wird. Und wenn du Lange in einen Abgrund blickst, blickt der Abgrund auch in dich hinein.” (F.W. Nietzsche, *Jenseits von Gut und Böse: Vorspiel einer Philosophie der Zukunft*, IV, *Sprüche und Zwischenspiele*, 146.)

Men wordt gelijk aan datgene waar men zich aan spiegelt. Met argusogen kijkt men toe hoe hoogbejaarden zich door de gangen van een tehuis verplaatsen en men begrijpt niet waarom men er door gebiologeerd wordt. Men tracht zichzelf voor te houden dat men een feitelijk gesloten instelling ziet die alleen bestemd is voor oudjes en men kan de oorsprong van de huivering die zich daarbij van de toeschouwer meester maakt, niet vatten. Als een besje een verpleger aanspreekt en hem vertelt dat zij

vijfennegentig geworden is, wenst hij haar proficiat, hij wenst haar nog vele jaren toe maar als hij zichzelf probeert te troosten met de gedachte dat hij nog zeventig jaar te gaan heeft vooraleer hij zelf zo ver zal zijn, realiseert hij zich dat ook voor hem de tijd niet uit de weg zal gaan. Hij schouwt naar de bejaarden en denkt eraan dat zij ooit zijn leeftijd hadden, dat zij ooit kinderen waren die ouders hadden, dat hun moeder ooit in blijde verwachting van hen waren, dat er ook voor hen een dag geweest is waarop het leven nog moest beginnen.

Hij staart in de afgrond en op zijn beurt gaat de afgrond in hem staren. *“Wenn du Lange in einen Abgrund blickst, blickt der Abgrund auch in dich hinein.”* Komt het einde dan niet al snel genoeg dat men het nog wil bespoedigen? Kijkt men dan niet op tegen de duur van de eeuwigheid die wel ondraaglijker moet zijn dan wat men in dit leven lijden kan? Zou men, eenmaal in de eenzaamheid van de oneindigheid beland, niet alles geven om al was het maar één enkel ogenblik terug te mogen keren? Edoch, men heeft niets meer!

Draai nu de zaken niet om, zo waarschuwt vanuit het graf een jong gestorvene: het is de dood die u beloert op elk moment dat gij gelooft te leven; draai nu de zaken alstublieft niet om door jacht te maken op de dood, die er immers vroeg genoeg zal zijn en al te vroeg omdat het daarna wachten is zonder ooit nog

een einde in het verschiet te krijgen!

Maar neen, geen oren hebben zij naar deze woorden, de andere kant kijken zij op en zij gaan door, alsof er nooit een eind kan komen aan het leven dat van dromen bol staat, de ene al verleidelijker dan de andere. Gevaarlijke gedachten koesteren zij, zij brouwen fantasieën over een hiernamaals dat nog zoeter is dan deze schone aarde en op de wereld beland door het oog van een naald, weten zij niet dat het jaloerse zielen zijn die hen verleiden om door te lopen onder de gewelven van de gigantische poort, recht in de armen van de dood.

Wij hebben het leven bijna helemaal in onze macht - zo orakelen hun reusachtige monden: en nu worden we ook nog meester van de dood - aldus spreken zij hun eigen vonnis uit. En zij verdwijnen alsof zij er nooit waren geweest, geen mens zal over hen nog spreken, geen herinnering aan hun grootspraak echoot na.

Serskamp, 11 -16 april 2024

*